

Yayın bilgileri: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, sa.21-22, ss.173-192, 2006 (Hakemli Dergi)

PİYANO DÜETLERİ: TARİHSEL GELİŞİMİ VE PİYANO EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Belir Tecimer Kasap

**Hacettepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı
Beşevler, Ankara, belir1@yahoo.com**

ÖZET

Piyano düetleri, bir piyanoda iki piyanist tarafından icra edilen oda müziği eserleridir. Piyano düetlerinin tarihi, piyano için bestelenmiş solo eserlerin tarihi kadar eskidir. Her biri ünlü piyanist olan Mozart, Schubert, Mendelssohn, Liszt ve Brahms gibi pek çok besteci piyano için çok sayıda düetler bestelediler. Bu eserler piyano eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışma ile piyano düetlerinin tarihsel gelişimi araştırılacak ve piyano eğitim müziğindeki yeri ve önemi tartışılacaktır. Bu araştırma ile piyano öğretmenleri ve öğrencileri için temel bir piyano düet rehberi oluşturmak da amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Piyano Düetleri, Dört-El Piyano Eserleri, Piyano Eğitimi.

PIANO DUETS: HISTORICAL DEVELOPMENT AND THE IMPORTANCE OF THEM IN THE PIANO TRAINING

Yrd. Doç. Dr. Belir Tecimer Kasap

**Hacettepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı
Beşevler, Ankara, belir1@yahoo.com**

ABSTRACT

Piano duets are chamber music repertoires performed by two pianists. The history of piano duets is as old as the solo piano repertoires. Many composers who were also famous pianists such as Mozart, Schubert, Mendelssohn, Liszt, and Brahms have composed innumerable piano duets. These compositions have very important place in the piano training. In this article, the historical development of the piano duets will be investigated and its place and importance in piano training will be discussed. With this research, a piano duet reference will be established for the piano teachers and students as well.

Key Words: Piano Duets, Four-Hand Pieces for the Piano, Piano Training.

GİRİŞ

Piyano için bestelenmiş düetler, bir piyanoda iki piyanist tarafından çalınabilen oda müziği eserleridir. Bu eserler iki piyanist tarafından icra edildikleri için “dört el” eserler olarak da anılmaktadır. “Düet” kelimesi 1780 ve 1830 yılları arasında hem bir piyano, hem de iki piyano için bestelenmiş ve iki piyanist tarafından çalınabilen oda müziği eserleri için kullanılmıştır. Günümüzde ise bu kelime sadece bir piyano için bestelenmiş dört el eserler için kullanılmaktadır. İki piyano için bestelenmiş eserler için daha çok “düo” kelimesi kullanılmaktadır (Strauss ve Strauss, 1990).

Piyano düetleri, piyano öğretmenleri için vazgeçilmez eğitimsel eserlerdir. Düetler, motivasyon kaynağı olabileceği gibi, piyano öğrencilerinin performans ve müzisyenlik seviyelerini de artırmaktadır. Diğer taraftan, piyano düet resitalleri hem piyanistler, hem de dinleyiciler için oldukça ilginç ve zevklidir. Genellikle ünlü birer piyanist olan ve solo piyano için başarılı eserler yaratan Mozart, Schubert, Mendelssohn, Liszt ve Brahms gibi besteciler piyano için pek çok düet bestelemişlerdir. Klasik dönemden başlamak üzere pek çok yayınevi, piyano için bestelenen solo eserlerin yanı sıra düetleri de yayınlamışlardır (Weekley ve Arganbright, 1998).

Piyano düetleri genel olarak konser salonları yerine küçük salonlar veya evlerde çalınmak üzere bestelenmiş eserlerdir. Buna rağmen düet konserler vermek piyano konser geleneğinin bir parçası olarak günümüze kadar gelmiştir. Özellikle son yıllarda Karl Demus ve Paul Badura-Skoda, Artur Schnabel ve oğlu Karl-Ulrich, Dallas Weekley ve Nancy Arganbright Weekley, Güher ve Süher Pekinel ve Ferhan ve Ferzan Önder gibi pek çok ünlü piyanist, piyano düetlerini konser salonlarına başarılı bir şekilde taşımışlardır. Günümüzde düet konserleri sadece iki piyanistin beraber çalması ile sınırlı kalmamakta, eserleri elektronik ortamda MIDI diskleri eşliğinde çalmak da mümkün olmaktadır.

Bu çalışmada, piyano düetlerinin tarihsel gelişimi ve önemli bestecilerin eserleri araştırılacak ve piyano düetlerinin, piyano eğitimindeki önemi pedagojik açıdan verilecektir. Bu araştırma ile aynı zamanda piyano öğretmenleri ve öğrenciler için temel bir piyano düet rehberi oluşturmak da amaçlanmıştır.

PIYANO DÜETLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Piyano düetlerinin tarihi, piyano için bestelenmiş solo eserlerin tarihi kadar eskidir (Weekley ve Arganbright, 1998). İlk piyano düetleri, daha doğrusu harpsichord için bestelenen ilk düetler, 1600lerin başında yaşamış olan Nicholas Carlton ve Thomas Tompkins isimli iki İngiliz besteciye aittir. Bu iki eser *Schott and Company* tarafından küçük bir albümde yayınlanmıştır (Lubin, 1970).

Ünlü bir İngiliz müzik tarihçisi olan Charles Burney’in (1726-1814) harpsichord için bestelediği dört-el sonatları ise 1777 yılında yayınlanmıştır. Burney, o dönem için alışılmadık olan bu eserlerin önsözünde, bu düetlerin yayınlanan ilk eserler olduğunu belirtmiş ve aşağıdaki açıklamayı da yayınlama zorunluluğunu hissetmiştir.

İlk kez yayınlanmış olan bu düet sonatlarının faydaları için bir şeyler söylemek gerekir. İki ayrı piyanoda çalınan düoların yarattığı mükemmel ve çeşitli etkiler şimdiye kadar bestelenen pek çok usta eserle kanıtlanmıştır. Bu eserlerden bazıları Almanya’da yayınlanmıştır. Ancak iki harpsichordun veya piyanonun aynı odada fazla

yer kaplamasının verdiği zorluk bu tür eserlerin yaratılmasını engellemektedir. Diğer taraftan, düetlerin iki piyanist tarafından aynı enstrümanda çalınması, çalgının odada fazla yer tutmaması gibi avantajıda beraberinde getirmektedir. Başlangıçta piyanistlerin ellerinin birbirine çok yakın olması garip veya utanç verici gelebilir. Ancak, piyanoda ellerin dikkatli bir şekilde yerleştirilmesi ve doğru parmakların kullanımı bu problemi ortadan kaldıracaktır (Lubin, 1970, s. 9-10).

Bu önsözden, bir önceki yüzyılda Carlton ve Tompkins tarafından bestelenen düetlerin aradan geçen yıllar içerisinde unutulduğu gerçeğini çıkarsamaktayız. Burney'in piyano düet sonatlarından bir tanesi *Theodore Presser Company*'nin yayınladığı erken düet müziği antolojisinde yer almaktadır (Townsend, Douglas (Ed.) *Piano Duets of the Classical Period*. Bryn Mawr, Pa: Theodore Presser Co.) Bu eser tarihsel yönden önemli olmasına rağmen, müzikal yönden önemi olmayan bir eserdir (Lubin, 1970).

Barok dönemin popüler bir çalgısı olan harpsichord ile hem fazla ses üretilmiyor, hem de çalgının küçük olması nedeniyle iki kişinin dört-el eserler çalması pek de kolay olmuyordu. Burney düetlerini yayınladığı zaman, harpsichord yapımcısı Merlin'e yazdığı bir mektupta, iki kişinin daha kolay çalabilmeleri için harpsichordun beş oktavdan, altı oktava çıkarılmasını istemiştir. Bu mektuptan, Burney'in piyanonun yapımına olan etkisi de anlaşılmaktadır (Strauss ve Strauss, 1990). 1770'lerde piyano, "forte" ve "piyano" özelliklerinden dolayı harpsichordun yerini almaya başlamıştı. Daha sonraki yıllarda piyanonun müzisyenler arasında kabul görmesi ile birlikte, hem solo, hem de dört-el için pek çok besteler yapılmıştır (Weekley ve Arganbright, 1998).

Klasik Dönem

Piyano için bestelenen düetlerin tarihi bir şekilde **Johann Christian Bach** (1735-1782) ile başlar. İngiltere'ye yerleşen ve Londra'lı Bach olarak tanınan J. C. Bach (Lubin, 1970) klasik dönem stili ve sonat formunun evrimine katkısı ile müzik tarihinde önemli bir yeri olan bestecidir (Magrath). Bach'ın dört-el için bestelediği üç sonatı (Op. 15, No.6; Op. 18, No. 5 ve No. 6) ilk kez 1778 ve 1780'de yayınlanmıştır. Bu eserlerin *Peters* edisyonu günümüzde halen mevcuttur (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

1765 yılında henüz 9 yaşında olan **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-1791) ablası ve babası ile birlikte Londra'yı ziyaret etmiş ve orada ondört ay kalmışlardır. Bu süre içerisinde küçük Mozart, o zaman 30 yaşında olmasına rağmen J. C. Bach ile çok yakın arkadaş olmuştur. Bach'ın bestelediği düetlere rağmen, Leopold Mozart, İngiltere'den bir arkadaşına yazdığı mektupta: "Küçük Wolfgang ilk dört-el sonatını besteledi. Şimdiye kadar hiç kimse dört-el sonat besteledi" diye yazmıştır (Lubin, 1970, s. 12).

Bu mektuptan J. C. Bach'ın, Wolfgang'ın bu eserlerinden esinlenerek piyano düetleri bestelediği sonucu çıkmaktadır. Mozart'ın bu dört-el sonatı Allegro-Minuet ve Trio ve Rondo'dan oluşmaktadır (Lubin, 1970). Bu sonatın el yazması kaybolmuş ve 18. yüzyıl edisyonu ise bir şekilde ortadan kalkmıştır. Mozart araştırmacısı St. Foix, eseri 1921'de Paris'teki *Bibliothèque Nationale*'de görmüş, daha sonraki yıllarda ise İngiliz bir müzikolog olan A. Hyatt King, eserin İngiliz edisyonunu bulmuştur. Mozart'ın bu sonatı 1952 yılında Oxford Üniversitesi tarafından yayınlanmıştır.

Mozart ve ailesi için dört el piyano eserleri oldukça önemliydi. Mozart ve ablası Nannerl ilk konser düetistleridir ve iki kardeş ilk konserlerini 1765'de vermişlerdir. Charles Burney

1773’de yayınladığı “Almanya ve Hollanda’ya Müzikal Seyahat” başlıklı eserinde, bir arkadaşının 1772’de Salzburg’da Mozart ailesini ziyarete gittiğini ve bu süre içerisinde Wolfgang’ın, ablası ile beraber düetler çaldığını yazmıştır (Lubin, 1970). 1777 ve 1781 yıllarında babasına göndermiş olduğu mektuplardan ise Mozart’ın piyano düetlerini derslerinde öğrencilerine çaldırıldığını öğrenmekteyiz (Weekley ve Arganbright, 1998). Bütün hayatı boyunca pek çok piyano düeti besteleyen Mozart’ın düetleri aşağıda verilmiştir:

- Sonatinler, K. 213 ve 240
- Sonatlar K. 357, 358, 381, 497, 521
- Füg K. 401
- Tema ve Çeşitlemeler, Op. 501
- Fanteziler K. 594, 608 (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Mozart’ın yanı sıra pek çok klasik dönem bestecisi piyano düetleri bestelemiştir. Bu besteciler ve eserleri aşağıda tarih sırasına göre verilmiştir.

Franz Joseph Haydn (1732-1809) piyano düetlerine fazla ilgi göstermemiştir. Hoboken kataloğuna göre sadece iki tane düeti vardır. Bu eserlerden “Patron ve Bilgin” tema ve çeşitlemelerden oluşmaktadır ve Haydn’in en çok tanınan düetidir (Lubin, 1970).

Muzio Clementi (1752-1832) modern anlamdaki piyano etüdlerinin ve piyanoda legato çalma tekniğinin öncüsüdür. Clementi daha çok solo piyano için bestelediği sonat ve sonatinleri ile bilinir (Magrath, 1995). Bestecinin piyano için bestelediği düetleri şunlardır:

- 7 Sonat: Bazıları virtüözite seviyesinde, oldukça mükemmel ve yaratıcı eserlerdir (Friskin ve Freundlich, 1973).

Ignace Pleyel (1757-1830), Clementi ve Dussek gibi zamanında çok beğenilen bir besteci idi. Kariyerinin başında Mozart, onun hocası Haydn’in yerini alacağını ümit ediyordu. Ancak, Pleyel’in eserleri yeteri kadar güçlü değildi (Lubin, 1970). Pleyel’in piyano için bestelediği pek çok düeti vardır. Ancak, bunlardan sadece üç tanesi günümüzde çok tanınmaktadır.

- 3 Orijinal Düet: İki ve üç bölümlü sonatlar (Friskin ve Freundlich, 1973).

Johann Ladislaus Dussek (1760-1812) oldukça yetenekli bir besteci idi. Kendi zamanındaki müzik çevresinde oldukça önemli bir rol oynamıştır. Beethoven’i çağrıştıran eserleri uzun yıllar pek çok besteciye etkilemiştir. Dussek, Chopin gibi sadece piyano için besteler yapmış ve kendinden sonra gelen Schubert, Liszt, Brahms ve hatta Richard Strauss’u hazırlamıştır. Piyano için düet sonatları Grove kataloğuna göre 16 tanedir (Lubin, 1970). Eserlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

- Sonat, Op. 43
- 3 Kolay Sonat
- 3 Füg
- Kolay Sonat (Friskin ve Freundlich, 1973).

Ludwig van Beethoven (1770-1827) kendi koruması altındaki yeğeni Karl’a ünlü piyano öğretmeni ve besteci Carl Czerny’den piyano dersleri aldırılmıştır. Beethoven, Czerny’den yeğenine özellikle piyano düetleri çaldırmasını istemiştir ((Weekley ve Arganbright, 1998). Beethoven’in bestelemiş olduğu piyano düetleri piyano edebiyatında önemli bir yer tutar.

- Sonat, Op. 6 (Allegro molto ve Rondo: Moderato).
- 3 Marş, Op. 45
- Kont Waldstein’in Bir Şarkısı Üzerine Çeşitlemeler: Sekiz çeşitleme ve koda

- “Ich denke dein” Şarkısı Üzerine 6 Çeşitleme: Goethe’nin sözleri üzerine bir şarkı.
- “Büyük Füg”, Op. 134: Orijinal olarak yaylılar dörtlüsü için yazılmış olan Op. 133, bestecinin kendisi tarafından piyano düeti olarak düzenlenmiştir (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Johann Nepomuk Hummel (1778-1837), Mozart’ın en sevdiği öğrencisidir (Lubin, 1970). Hummel, Avrupa’da daha çok konser piyanisti olarak tanınırdı (Magrath, 1995). Piyano düet eserleri:

- Sonat Op. 51 (Marş, Andante ve Rondo)
- Büyük Sonat, Op. 92 (Grave, Allegro comodo, Andantino sostenuto, Rondo)
- Noktürn, Op. 99 (korno ile): Adagio ve tema ve çeşitlemelerden oluşan bir eser (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Anton Diabelli (1781-1858) Viyana’da ünlü bir besteci olmanın yanı sıra ünlü bir yayıncıydı. Diabelli pedagojik amaçlı düetler bestelemiştir. Eserlerinde, primo bölümünü her iki elin birbirine paralel çaldığı 5-parmak pozisyonu ile sınırlamıştır. Böylece, öğrenciler piyano derslerinin başlangıcından itibaren bu düetleri çalabileceklerdir. Bu çarpıcı eserler halen pek çok ülkede yayınlanmaktadır. Eserlerinin eğitim amaçlı olması Reinecke, Cui, Schmitt ve Godowsky gibi pek çok besteciye model olmuştur (Lubin, 1970).

- Sonatinler, Op. 24, 54, 58 ve 60
- Sonatlar, Op. 32, 33 ve 37
- Sonatlar, Op. 38 ve 73
- “Melodik Çalışmalar”, Op. 149: 5 parmak pozisyonunda 28 kısa çalışma.
- İki Küçük Sonat, Op. 150: Her iki eserde 2 bölümden oluşmaktadır.
- “Gençlik Zevkleri”, Op. 163: 5 parmak pozisyonunda, üç ve dört bölümlü 6 sonatin.
- “Askeri Rondo” (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Carl Czerny (1791-1857), Beethoven’in en parlak öğrencisi ve Avrupa’da ünlü bir konser piyanisti idi. Günümüzde Czerny, daha çok sayısız teknik çalışmaları ile tanınır. Bu alıştırımların yanı sıra pek çok önemli eserler bestelemiş ve piyano düetlerine ilgi göstererek arkasında pek çok eser bırakmıştır. Czerny dört-el ve orkestra için bir konçerto bile bestelemiştir. Bunun yanı sıra, ilk kez 6-el için altı tane eser besteleyen öncü bir bestecidir. Piyano düetleri arasında 40 civarında çeşitleme, 30 civarında rondo, 20 civarında fantazi, noktürn, marş, dans ve etüd olmasına rağmen, günümüzde bu eserlerinden hiçbirisi mevcut değildir (Friskin ve Freundlich, 1973).

Romantik Dönem

19. yüzyılda küçük salonlarda verilen piyano düet konserleri, insanların bir araya gelerek eğlenmelerini ve sosyalleşmelerini sağlamaktaydı (Lubin, 1970). Bu düetler özellikle gençler için beraber iyi zaman geçirmenin en yaygın yollarından biri olmuştur. Bazen bu düetler, primo ve secondo bölümleri amatör piyanistlerin elleri birbirine dokunacak kadar yakın, hatta elleri birbirlerinin üzerinden geçerek, çapraz el pozisyonu ile çalınacak şekilde bestelenmişlerdir. O dönemde duvar piyanolarının hızla üretilmeye başlanmasıyla birlikte, pek çok kişi evlerine bu piyanoları almaya başlamışlardır. Piyanonun kullanımının bu kadar yaygınlaşması üzerine pek çok düet eseri ve hatta orkestra eserlerinin piyano düzenlemeleri evlerde çalınmak üzere yayınlanmaya başlamıştır. (Weekley ve Arganbright, 1998). Böylece, piyano düet formu Romantik dönemde zirveye ulaşmıştır.

Carl Maria von Weber (1786-1826) ünlü bir besteci ve konser piyanisti idi. Günümüzde Schubert'i ilk romantik besteci olarak bilmemize rağmen, o dönemde Weber ilk gerçek romantik besteci olarak anılmaktaydı. Eserleri Schubert, Chopin ve Mendelssohn'u derinden etkilemiştir. Piyano için bestelediği solo eserleri yanında, üç set piyano düeti mevcuttur.

- 6 Parça, Op. 3
- 6 Parça, Op. 10
- 8 Parça, Op. 60: Diğer iki eserden daha zor seviyededir (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Franz Schubert (1797-1828), Mozart gibi bütün hayatı boyunca pek çok düet bestelemiştir. Solo piyano eserlerinden daha çok piyano düetleri olan Schubert, kendi döneminde şarkı ve piyano düet bestecisi olarak tanınırdı. Schubert daha çok öğrencileri Marie ve Caroline Esterhazy kardeşler için düetler bestelemiştir. (Weekley ve Arganbright, 1998). Yetmişin üzerindeki düetini, küçük toplantılardan, resitallere, pedagojik amaçlardan, yayıncılığa kadar uzanan pek çok neden için bestelemiştir (Strauss ve Strauss, 1990).

- Bir Fransız Şarkısı Üzerine Çeşitlemeler, Op. 10
- Sonat, Op. 30 (Allegro moderato, Andante con moto, Allegretto)
- La bemol majör Çeşitlemeler, Op. 35: Piyanistik açıdan pek de kolay olmayan sekiz çeşitleme.
- 6 Marş, Op. 40
- Divertissement, Op. 50
- 3 Askeri Marş, Op. 51
- Macar Divertimento, Op. 54
- Polonezler, Op. 61 ve 75: On kısa eser.
- Çeşitlemeler, Op. 82
- Andantino varié, Op. 84: Bir Fransız halk şarkısı üzerine 4 varyasyon.
- Fantazi, Op. 103 (Birbirine bağlantılı 4 bölüm-Allegro molto moderato, Largo, Allegro vivace, Tempo I)
- Rondolar , Op. 107 ve Op. 138
- İki Karakteristik Marş, Op. 121
- Sonat, Op. 140 (Allegro moderato, Andante, Scherzo, Allegro vivace)
- “Hayat Fırtınaları”
- Ve pek çok Alman dansları, landler, uvertür ve marşları vardır (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847), Mozart gibi piyano virtüözü bir ablası olduğu için çok şanslıydı. Ancak, sadece iki tane piyano düeti bestelemiştir. Mendelssohn, piyano için orijinal düet bestelemenin yanı sıra org ve orkestra için bestelediği eserlerini, piyano düeti için düzenlemiştir (Weekley ve Arganbright, 1998).

- Allegro Brillante, Op. 92: Virtüözite seviyesinde bir eserdir. Mendelssohn bu eseri evlerde çalmak için değil, 1842'de yakın arkadaşı Clara Schumann ile konserde beraber çalabilmek üzere bestelemiş ve ona adamıştır.
- Weber'in Bir Teması Üzerine Dört Çeşitleme: Mendelssohn bu eseri arkadaşı Moscheles ile beraber bestelemiştir (Lubin, 1970).

Robert Schumann (1810-1856) “Yeni Başlayanlar için 88 Kural” ında piyanistlerin düet çalmalarını önermiş ve kendisi de piyano için pek çok düet bestelemiştir (Weekley ve Arganbright, 1998).

- 8 Polonez, Op. 3
- “Doğudan Resimler”, Op. 66: Arap hikayelerinden esinlenmiş altı adet impromptü.

- “Küçük ve Büyük Çocuklar için 12 Piyano Parçası”, Op. 85: “Gençlik Albümü”nün çok popüler olması üzerine bestelenmiş bir eserdir.
- “Balodan Görüntüler”, Op. 109: Dokuz karakter parçası.
- “Çocukların Balosu”, Op. 130: Altı kolay dans (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Franz Liszt (1811-1886) piyano için 70’den fazla düet bestelemiştir (Weekley ve Arganbright, 1998). Bu eserler arasında bazı solo ve orkestra eserlerinin dört-el için düzenlemeleri de vardır. Hatta, başka bestecilerin eserlerini de piyano düeti olarak düzenlemiştir. Bu nedenle Liszt’in eserlerinin bir listesini yapmak çok zordur. Liszt araştırmacılarından Felix Raabe altı sayfalık Liszt düet listesi hazırlamasına rağmen, Humphrey Searle bestecinin sadece üç eserini orijinal piyano düeti olarak listelemiştir. Bu eserler şunlardır:

- Fest-Polonaise
- Valse de Bravura
- “Noel Ağacı”: Süit (Lubin, 1970).

Johannes Brahms (1833-1897) için bestelediği senfonileri ve diğer büyük eserleri piyano düetleri olarak düzenlemek oldukça doğal bir yöntemdi. Böylece, arkadaşları ve meslektaşları eserlerini ilk önce düet formunda dinlerler ve eleştirirlerdi.

- 21 Macar Dansı: Dört kitaptan oluşan çingene danslarıdır. Bu eser ilk önce piyano düeti olarak ünlenmiş, daha sonra diğer düzenlemeleri yapılmıştır.
- Schumann’ın Bir Teması Üzerine 10 Çeşitleme, Op. 23
- Valsler, Op. 39: Onaltı dans içermektedir.
- Aşk Şarkıları, Op. 52a: İlk olarak piyano düet ve vokal dördü için Op. 52 olarak bestelenmiş, daha sonra besteci tarafından piyano düet için düzenlenmiştir. Eser 18 valsden oluşmaktadır.
- Yeni Aşk Şarkıları, Op. 65a: Piyano düet ve vokal dördü için Op. 65 olarak bestelenmiş, daha sonra besteci tarafından piyano düet için düzenlenmiştir. Bu eser 15 valsden oluşmaktadır (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Max Bruch (1838-1920) besteci, orkestra şefi ve öğretmendi. Bruch 200’den fazla eser bestelemiştir. Piyano düetleri:

- İsveç Dansları, Op. 63: İki kitap olarak hazırlanmış 15 kısa dans.
- **Antonin Dvorak** (1841-1904) genellikle senfonik ve oda müziği eserleri ile tanınmaktadır (Magrath, 1995). Orijinal olarak piyano için bestelediği düetlerini, daha sonra orkestra için düzenlemiştir.
- “Slovak Danslar”, Opus 46 ve 72: Her biri 8 danstan oluşmaktadır.
- “Masallar”, Op. 59: İki set olarak bestelenmiş 10 karakter parçası.
- “Bohemya Ormanlarından”, Op. 68: Piyanistik açıdan oldukça zor altı eser (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Moritz Moszkowski (1854-1925) Kullak Akademisi’nde öğretmenlik yapmış ve zamanının en iyi piyanistlerinden ve bestecilerinden birisi olarak tanınmıştır (Magrath, 1995). Piyano için dört el eserleri;

- “İspanyol Dansları”, Op. 12: Beş dans.
- “Yeni İspanyol Dansları”, Op. 65

- “Yabancı Diyarlardan”: *Rusya, Almanya, İspanya, Polonya, İtalya ve Macaristan* başlıklı altı eserden oluşmaktadır (Friskin ve Freundlich, 1973).

Edvard Grieg (1843-1907) Norveç ulusal müziğinin en iyi temsilcisidir. Bestelediği bütün piyano düetleri kendi ülkesinin halk şarkılarına dayanmaktadır.

- Fantazi, Op. 11: Orkestra düzenlemesi konser uvertürü olarak yapılmıştır.
- 4 Norveç Dansı, Op. 35: En çok tanınan eseridir. Bu eserin orkestra düzenlemesi Hans Sitt tarafından yapılmıştır.
- 2 Vals-Kapris, Op. 37
- Piyano Düeti, Op. 64: Original olarak piyano için bestelenen eser, günümüzde sadece orkestra için Senfonik Eserler olarak tanınmaktadır (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Fransa

Fransız besteciler piyano düeti bestelemekte biraz geç kalmışlardır. Önceki yıllarda Viyana, Mozart ve Schubert gibi besteciler ile müziğin merkezi iken, Paris 19. yüzyılın ikinci yarısından, I. Dünya savaşına kadar olan süre içerisinde Debussy ve Ravel ile bir müzik merkezi olmuştur. Genel olarak, her Fransız piyano bestecisi piyano düeti bestelemiştir. Ancak, bu besteciler arkalarında Schubert, Brahms, Dvorak ve diğer besteciler kadar çok eser bırakmamışlardır.

20. yüzyılda değişen sosyal yapı, radyo ve diğer iletişim araçlarının icadı ile piyano düetlerinin yaygınlığı giderek azalmıştır. Mozart ve çağdaşlarının düetleri ile başlayan, Schubert ile zirveye çıkan düet formu, Debussy'den sonra önemini kaybetmeye başlamıştır (Lubin, 1970).

Georges Bizet (1838-1875) nin 1865’de bestelediği en önemli eseri “Çocuk Oyunları”, Op. 22’dir. Bu eser, Schumann’ın “Çocuk Manzaraları” gibi, her biri çocuk oyunlarını tasvir eden 12 parçadan oluşan bir süittir. Bu düet çocuklar için bestelenmemiştir ve teknik olarak ileri düzeydedir. Bizet bu eserin orkestra düzenlemesini kendisi yapmış ve bale müziği olarak kullanmıştır. Fransız besteciler Bizet’nin bu eserinden çok etkilenmiş ve aynı gelenekte eserler bestelemişlerdir (Lubin, 1970).

- “Çocuk Oyunları”, Op. 22 (Tahterevalli, Fırıldak, Oyuncak Bebek, Atlıkarınca, Badminton, Boru ve Trampet Takımı, Sabun Köpükleri, Köşedeki Kedi, Körebe, Birdirbir Oyunu, Küçük Ev, Balo).

Gabriel Faure (1845-1924), Bizet’nin piyano düeti geleneğinde, arkadaşı soprano Emma Bardac’ın kızı Dolly için, aynı isimde bir süit bestelemiştir. (Emma Bardac daha sonra Debussy ile evlenmiştir). Bu eser çocukluk anılarını veya çocukluk hallerini tanımlar (Lubin, 1970).

- “Dolly”, Op. 56 (Ninni, Miyav, Dolly’nin Bahçesi, Kediciğin Dansı, Sevgi, İspanyol Dansı).

Maurice Ravel (1875-1937), hem empresyonist, hem de neo-klasik bir besteci olarak anılmaktadır (Magrath, 1995). Faure’nin öğrencisi olan Ravel, “çocukluk” fikrinden ilham alarak “Anne Kaz” düet süitini bestelemiştir. Bu eserin bölümleri, Fransız çocuk hikayelerinin müzikal tasvirleridir. Ravel bu eseri, arkadaşının çocukları Jean ve Mimi Godebski için bestelemiştir. Eser çocukların çalabilmeleri için çok kolay düzeyde bestelenmiştir. Bu düet ilk kez 1910 yılında 7 ve 8 yaşındaki bu iki kızkardeş tarafından Paris’te seslendirilmiştir.

- “Anne Kaz” (Uyuyan Ormanda Bir Güzelin Dansı, Küçük Masal Kahramanı, Küçük Maymun Suratlı, Tapınakların İmparatoriçesi, Güzel ve Çirkinin Söyleşisi, Periler Aleminin Bahçesi) (Lubin, 1970).

Claude Debussy (1862-1918), Emma Bardac ile olan evliliğinden doğan kızı Chouchou için solo piyano eseri “Çocukların Köşesi” süitini bestelediğinde çok beğeni almıştı. Debussy’nin dört-el için bestelediği üç adet eseri de sevilerek çalınmaktadır.

- “Küçük Süit” (Sandalda, Kortej, Menüet, Bale): 1889’da Bizet, Faure ve Ravel geleneğinde bestelenmiştir. Henri Busser’in orkestra düzenlemesi inanılmaz düzeyde ünlü olmuştur (Lubin, 1970).
- “İskoç Marşı”: 1891’de bir İskoç generalinin siparişi üzerine, bir İskoç teması üzerine bestelenmiştir (Friskin ve Freundlich, 1973).
- “Eski Yazıt” Süiti (Pan’ı Yardıma Çağırarak İçin, İsimsiz Bir Mezar İçin, Gece Yardımcı Olsun, Yılanlı Dansöz İçin, Mısır’lı İçin, Tan Vakti Yağmur Duası İçin): 1914’de olgunluk döneminde bestelediği egzotik ve modal bir eser (Lubin, 1970).

Erik Satie (1866-1925) besteleri ile “Fransız Altılısı” ve 20. yüzyıl bestecilerini derinden etkilemiştir. Müzikal şakaların çok sevildiği Fransa’da, Satie’nin satirik eserleri çok ünlü olmuştur.

- “Armut Şeklinde Üç Eser”: Arkadaşı Debussy’nin, eserlerinde form bilgisine dikkat etmesi gerektiğini söylemesi üzerine bestelediği bir düet. Bu eser aslında üç değil, yedi bölümden oluşmaktadır.
- “Binici Giysisi İle” (Koral, Dua Fügü, Bir Başka Korall, Füg Yazma): Orijinal olarak orkestra için bestelenmiş, daha sonra piyano düeti olarak düzenlenmiştir.
- “Hoş Olmayan Görüntü” (Pastoral, Korall, Füg): Üç kolay eser (Lubin, 1970).

Francis Poulenc (1899-1963) “Fransız Altılısı”nın en ünlü üyesidir ve dört-el için sadece bir sonat bestelemiştir.

- Sonat (I. Prelüd, II. Rustik, III. Final): 1918’de henüz 19 yaşındayken bestelediği neşeli bir eserdir (Lubin, 1970).

Rusya

Genellikle piyanist ve/veya piyano müziği bestecisi olan Almanların aksine, Rus besteciler daha çok orkestra eserleri bestelemişlerdir. Örneğin, **Çaykovski** (1840-1893) nin sadece bir piyano düet serisi vardır. Rus halk şarkılarının düzenlemesi olan bu eserler özellikle başlangıç düzeyindeki piyano öğrencilerini hedeflemektedir. Yine bir başka besteci **Glinka** (1804-1857) pek çok piyano düeti bestelemiştir. Diğer taraftan, **Prokofieff** ve **Shostakovitch** gibi ünlü besteciler piyano için hiç düet bestelememişlerdir (Lubin, 1970).

Anton Rubinstein (1830-1894) hem ünlü bir konser piyanisti, hem de aynı derecede ünlü bir besteci idi. Piyano için iki düet bestelemiştir.

- Altı Karakter Parçası, Op. 50 (Noktürn, Scherzo, Barkarol, Kapris, Ninni ve Marş)
- Balo Kostümü, Op. 103: İki kitap halinde 20 danstan oluşan bir süit.

Alexander Borodin (1833-1887) “Rus Beşleri”nin önemli bir üyesidir. Piyano için bestelediği eserleri pek tanınmamaktadır (Magrath, 1995). Aşağıda verilen piyano düetlerinin orijinal el yazmaları A.B.D.’ndeki *Kongre Kütüphanesi*’nde (Library of Congress) saklanmaktadır ve her iki eserde basılı olarak mevcut değildir (Lubin, 1970).

- Re majör Polka: Kısa ve kolay bir eser.

- De majör Tarantella: Bir konser parçası (Lubin, 1970).

Cesar Cui (1835-1918), subay, “Rus Beşleri”nin üyesi ve müzik eleştirmeni idi. Cui daha çok piyano için bestelediği küçük eserleri, oda müziği ve orkestra eserleri ile tanınır (Cesar Cui, 2005). Piyano için sadece bir düet bestelemiştir.

- 5 Nota İçin On Parça (2 kitap) Kısa ve kolay eserler. Bu eser de basılı olarak mevcut değildir. Orijinal el yazması *New York Müzik Kütüphanesi*’nde (New York Music Library) saklanmaktadır (Lubin, 1970).

Mily Balakirev (1836-1910) piyanist, besteci ve “Rus Beşleri”nin önderidir. Balakirev piyano için iki düet bestelemiştir. Her iki eserin orijinali A.B.D.’deki *Kongre Kütüphanesi*’nde saklanmaktadır.

- Süit
- 30 Rus Halk Şarkısı Düzenlemesi: Orijinal olarak ses ve piyano için bestelenmiş, daha sonra düet olarak düzenlenmiştir (Lubin, 1970).

Anton Arensky (1861-1906) nin piyano düetleri ve diğer eserleri kendi zamanında hem Rusya, hem de Avrupa’da oldukça ünlü olmuştur.

- “Altı Resital Parçası”, Op. 34 (Masal, Guguk Kuşu, Gözyaşları, Vals, Ninni, Bir Rus Teması Üzerine Füg)
- “Oniki Parça”, Op. 66: Dört kitaptan oluşmaktadır. 1. Kitap: Prelüd, Gavotte, Balad; 2. Kitap: Menüet, Ağıt, Teselli; 3. Kitap: Vals, Marş, Romans; 4. Kitap: Scherzo, Ninni, Polka (Lubin, 1970; Friskin ve Freundlich, 1973).

Alexander Gretchaninoff (1864-1956) Moskova Konservatuvarı’nda dersler vermiş ve çocuklar için pek çok solo piyano eserleri bestelemiştir. Rus romantik bestecisi olarak bilinen Gretchaninoff’un eserlerinde daha çok Çaykovski etkileri görülür. 1925’de Paris’e, 1939’da ise A.B.D. ye göç etmiştir (Magrath, 1995).

- “Kırlarda”, Op. 99 (Çayırda, Annenin Şarkısı, Balad, Ormanda Kayboluş, Yürüyüş, Bahar Sabahı, Hikaye, Kırlarda, Dağlarda, Serenat) (Alexander Gretchaninoff, 2005).

Vladimir Rebikov (1866-1920), Debussy’den çok etkilenmiş bir empresyonist bestecidir. Eserlerinde peşpeşe gelen dörtlüler, beşliler, çözülmemiş dissonanslar ve tam basamak tonları kullanmıştır (Magrath, 1995).

- “Küçük Süit” (Vals, Unutmabeni Çiçeklerinin Dansı, Tarantelle, Oryantal Dans, Mazurka).

Sergei Rachmaninoff (1873-1943) ünlü bir piyanist olmasının yanı sıra bestelediği piyano eserleri 20. yüzyılın en ünlü edebiyatını oluşturur. Eserleri romantik etkiler ve melankoli içerir (Magrath, 1995).

- Altı Parça, Op. 11 (Barkarol, Scherzo, Rus Teması, Vals, Romans, Slav). Bu eser 1895’de bestelenmiştir (Lubin, 1970).

Igor Stravinsky (1882-1971) 1919’da Rusya’yı terk ederek önce Paris’e, daha sonra ise A.B.D.ye yerleşmiş ve pek çok konser turnesine katılmıştır (Magrath, 1995). Piyano için bestelediği düetlerinin her ikisinde eğitim amaçlıdır. Öğretmen-öğrenci için bestelediği bu eserlerin bir bölümü kolay, diğer bölümü ise zordur.

- Beş Kolay Parça (Andante, İspanyol, Balalayka, Napoliten, Galop)
- Üç Kolay Parça (Marş, Vals, Polka) (Lubin, 1970).

İtalya

İtalyan besteciler piyano düetleri alanında üretken değillerdi. Sadece Busoni ve Respighi besteledikleri eserler ile piyanistlerin dikkatini çekmektedirler (Lubin, 1970).

Ferruccio Busoni (1866-1924) besteciliğinden çok, iyi bir piyanist ve müzik düşünürü olarak tanınmaktadır. 19. yüzyıl armonisine dayanan besteleri ile dikkat çekmektedir.

- “Fin Dansları”: Busoni iki sene yaşadığı Finlandiya’da bu eseri 2 set olarak bestelemiştir. Oldukça ciddi olan bu danslar özellikle konserlerde çalmaya değer eserlerdir (Lubin, 1970).

Ottorino Respighi (1879-1936) St. Petersburg’da, Rimski-Korsakov’dan dersler almıştır. Viyola ve piyano icracılığı ve besteciliğinin yanı sıra 16 ve 18. yüzyıllar arasındaki İtalyan müziği üzerinde çalışmış ünlü bir müzikbilimci idi. Respighi’nin bir adet piyano düeti mevcuttur.

- Süit: 1926’da bestelenen bu eser 20. yüzyılın en çarpıcı eserlerindedir (Ottorino Respighi, 2005).

Amerika Birleşik Devletleri

En eski Amerikan piyano düetleri **Moreau Gottschalk** (1829-1869) tarafından bestelenmiştir. Orijinal el yazmaları *Kongre Kütüphanesi*, *New York Halk Kütüphanesi* (New York Public Library) ve Rochester’deki *Sibley Koleksiyon*’da mevcuttur (Lubin, 1970).

Edward MacDowell (1861-1908) çok ünlü bir piyanist ve romantik dönem bestecisi olarak bilinmektedir. Daha çok solo piyano eserleri ile tanınan MacDowell’in piyano için iki düeti mevcuttur (Magrath, 1995).

- 3 Şiir, Op. 20 (Deniz Kenarında Akşam, Şövalyeler Zamanından bir Hikaye ve Balad).
- “Ay Resimleri”, Op.21: Andersen’in “Resimsiz Resim Kitabı” hikayelerine dayalı olan bu eser halen *Schirmer* yayınevi tarafından yayınlanmaktadır (Lubin, 1970).

Samuel Barber (1910-1981) solo piyano ve ses için eserler bestelemiştir. Eserleri romantik, lirik ve genellikle tonaldır. Barber geç eserlerinde ise kromatik diziler ve kontrapuan kullanmıştır. En ünlü eseri olan “Yaylılar için Adagio” pek çok filmde kullanılmıştır.

- “Hediyeler”, Op. 28 (Vals, İskoç, 2-adım, Tango ve Galop): Oldukça çarpıcı ve önemli olan bu eserin konusu I. Dünya Savaşında bir otelin dans salonunda geçmektedir (Lubin, 1970). Eser, bestecinin kendisi tarafından daha sonra solo piyano için düzenlenmiştir (Samuel Barber, 1993).

Norman Dello Joio (1913-) uzun yıllar Boston Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak çalışmış ve genellikle çocuklar için besteler yapmıştır. Caz, dans ve dini etkilerin görüldüğü piyano eserlerini daha çok 1940lı yıllarda bestelemiştir (Magrath, 1995). Bestecinin kendi çocukları için bestelediği iki düet kitabı mevcuttur.

- “Aile Albümü”: Oldukça kolay eserlerden oluşmaktadır.
- “Beş Görüntü”: İlk albüme göre daha ileri seviyededir.

Robert Starer (1924-2001) Avusturya’dan, A.B.D. ye göç etmiş ve *The Julliard School* ve *Brooklyn College*’da kompozisyon dersleri vermiştir (Magrath, 1995).

- Genç Piyanistler için Beş Düet
- “Sinerji”
- Piyano Düet için Süit

Almanya

Carl Reinecke (1824-1910) ünlü bir piyanist ve Leipzig’deki *Gewandhaus Orkestrası*’nın şefi ve *Leipzig Konservatuarı*’nda kompozisyon öğretmeni idi (Magrath, 1995). Piyano için Schumann geleneğinde karakter parçaları bestelemiştir.

- “Fındıkkıran ve Fare Kral”, Op. 46: Hoffmann’ın masalları üzerine bestelenmiştir.
- “Gluck’un Gavot’u Üzerine İmprovizasyon”, Op. 125: Besteci bu eseri 2 piyano için düo olarak da düzenlemiştir.
- “Beşikten Mezara”, Op. 202: Farklı başlıklardan oluşan 16 fantazi eseri (Friskin ve Freundlich, 1973).

Max Reger (1873-1916) geç romantik dönem bestecisi olarak kabul edilmesine rağmen, eserlerinde Barok ve Klasik dönem müzik formları ve stillerini kullanmıştır (Magrath, 1995). Daha çok yeni başlayan piyanistler için eserler besteleyen Reger’in çok sayıda piyano düeti de mevcuttur.

- Vals Kapris, Op. 9: Oldukça zor 12 parçadan oluşmaktadır.
- Alman Dansları, Op. 10
- Altı Vals, Op. 22
- Beş İlginç Parça, Op. 34: Karakter parçaları.
- Altı Burlesques, Op. 58
- Giriş ve Pasakalya: İlk olarak org için bestelenmiş, daha sonra besteci tarafından piyano düeti olarak düzenlenmiştir (Friskin ve Freundlich, 1973).

Paul Hindemith (1895-1963) Reger’i takip ederek, onun gibi pek çok formda beste yapmıştır (Lubin, 1970). Kontrapuntal eserleri ile neo-klasik bir besteci kabul edilen Hindemith, eserlerinde atonaliteyi tonal bir merkez etrafında kullanmış bir bestecidir (Magrath, 1995).

- Sonat: Bu eser üç bölümlü ciddi ve zor bir eserdir (Friskin). 1936’da bestelediği bu piyano düet sonatı, J. C. Bach ve Mozart ile başlayan klasik piyano düet çizgisinin sonu olarak kabul edilmektedir (Lubin, 1970).

PİYANO DÜET KİTAPLARI

Günümüzde, yukarıda tarihi bir gelişim içerisinde verilen bestecilerin eserlerinden seçmelerin yer aldığı pek çok piyano metodu ve antolojiler mevcuttur. Klasik piyano eserlerinin yanı sıra caz müziği örneklerinin yer aldığı kitaplara da rastlamak mümkündür. Bu piyano düet koleksiyonlardan bazıları şunlardır:

- Beer, L. J. (Ed.). Tunes for Four Hands, 2 Kitap. Universal: Mozart’tan Reger’e uzanan orijinal seçme eserler.
- Classical Album. G. Schirmer: Haydn, Mozart, Clementi, Kuhlau, Beethoven ve Weber’den seçme düetler.
- Evans, L. Razzle Dazzle. Hal Leonard Corporation: Caz türünde düetler. Primo bölümü daha çok beş-parmak pozisyonunu içermektedir. Caz armonileri ve senkoplu ritimler daha çok secondo bölümünde duyulmaktadır.
- Festival Series of Piano Duets. J. Curwen and Sons: 20. yüzyıl İngiliz bestecilerinden seçmeler.

- Herder, R. (Ed.). Great Works for Piano Four Hands. Dover Publications Inc.: Beethoven, Debussy, Dvorak, Janacek, Rachmaninoff, Reger, Schmitt, Çaykovski ve Ravel'den seçme eserler yer almaktadır.
- Kowalchyk, G. ve Lancaster, E. L. (Eds.). Easy Classical Piano Duets for Teacher and Student. Alfred Pub. Co., Inc.: Becucci, Berens, Diabelli, Gurlitt gibi 18. ve 19. yüzyıl bestecilerinden seçilmiş eserler. Primo partisi kolay olan bu eserler kolaydan, zora doğru sıralanmıştır. Eserler beraber çalma amaçlı olarak kullanılabilirliği gibi, deşifre çalma amaçlı olarak da kullanılabilirler.
- Lubin, E. (Ed.). Teacher and Student. Amsco Music Publishing Co.: Haydn, Diabelli, Cui, Borodin, Reinecke, Çaykovski, Rimsky-Korsakov gibi bestecilerin eserlerinden seçilmiştir. Eserler beş- parmak pozisyonlarını ve basit dizi çalışmalarını içermektedir.
- Lucia, C. Three Jazz Duets. Myklas Press.
- Mannes, L. (Ed.). Duet Album. Mercury Music: Mozart, Schumann, Brahms, Dvorak'dan seçme eserler.
- Norton, C. Microjazz Piano Duets (Kitap 1 ve 2). Boosey and Hawkes.
- Ritt, M. (Ed.). Four-hand Piano Music by Nineteenth-Century Masters. Dover Publications Inc.: Beethoven, Schubert, Mendelssohn, Schumann, Bizet, Dvorak, Debussy, Faure'den seçme eserler.
- Weekly, D. ve Arganbright, N. (Eds.). Primo Light. Neil A. Kjos Music Company: Primo bölümü beş-parmak pozisyonu içerisinde, secondo bölümü ise daha zor. Enke, Cui, Diabelli ve Gurlitt gibi bestecilerden seçilmiş eserler.
- Weekley, D. ve Arganbright, N. (Eds.) Duet Repertoire. Neil A. Kjos Music Company: Dvorak, Moszkowski, Schubert, Bizet, Reger ve Jensen'den seçme eserler.
- Weekley, D. ve Arganbright, N. (Eds.) Franz Schubert: Selected Works. Neil A. Kjos Music Company: Schubert'in ileri düzey eserlerinden seçmeler.

Günümüzde pek çok başlangıç piyano metodu öğretmen-öğrenci düet örneklerine yer vermektedir. Böylece, öğrencinin ilk düet tecrübesi genellikle ilk metod kitabı ile gerçekleşmektedir. Bu düetler, başlangıç düzeyindeki öğrenciler için 5-parmak pozisyonundan oluşan, oldukça kolay primo bölümlerinden ve zengin armonilerden oluşan zor seconda bölümlerinden oluşur. Bu zengin armoniler öğrencileri, eğitimlerinin başlangıcından itibaren motive edebilmektedir. Bu eserlerin daha zor seviyedeki eşlik bölümü öğretmen yerine, daha ileri düzeydeki bir öğrenci tarafından da çalınabilirler. (Strauss ve Strauss, 1990).

Düet kitaplarının yanı sıra bilgisayarlar için hazırlanmış CD koleksiyonları da piyanistler ve öğrenciler için büyük kolaylıklar getirmektedir. Bu eserler hem bilgisayar ekranında görülebilir, hem de yazdırılabilirler. Buna en güzel örnek Theodore Presser şirketinin hazırladığı CD koleksiyonudur.

- Various: The Ultimate Collection of Piano Duets: CD Sheet Music (Nota Sayfaları): Mozart, Schubert, Brahms, Bizet vb. pek çok önemli bestecinin PDF file format olarak hazırlanmış 1100 sayfalık nota sayfası sunmaktadır.

PIYANO DÜET EŞLİKÇİSİ OLARAK MIDI DİSKLERİ

MIDI diskleri, iki piyanist tarafından çalınabilecek solo ve düet eserlerin eşlik bölümünü çalabilmektedir. Bu diskler genellikle orkestra eşliği veya ritim eşliği bölümlerini içermekte olup, dijital piyanolarda, sequencerlarda veya disklavierlerde çalınabilmektedir. Bu elektronik piyanolar genellikle bu eserlerin daha hızlı veya daha ağır tempoda çalınabilmesine veya eşlik bölümünün tek başına dinlenebilmesine de olanak sağlamaktadır. Öğrenci eşlikli çalışabilme

olanağı ile eserleri özellikle ritim ve tempo yönlerinden hatasız çalabilmektedir. Secondo bölümü eşliğinde çalarken, kendi performansını kayıt ederek, dinleyebilme ve kendi performansını eleştirebilme olanağına sahip olmaktadır.

MIDI eşlikleri öğrenciye ikinci bir piyanistin olmadığı durumlarda, örneğin evde tek başına çalışma olanağı tanımaktadır. Bir konser esnasında ise öğrenci aynı eseri orkestra eşliğinde çalabilme imkanına kavuşur. Orkestra eşliğinde bir eseri çalmak ise eski piyano düet eserlerine yeni bir zenginlik ve renk getirecektir.

MIDI diskleri ile piyasa sürülen piyano düet kitaplarından bazıları şunlardır:

- Alexander, D. Simply Sensational (Kitap 1 ve 2) Alfred Publishing Co., Inc.: Alexander'ın bestelediği bu eserler başlangıç ve orta düzeydeki piyano öğrencilerini hedeflemektedir. Kitabın General MIDI eşlik diski öğrenciye secondo yerine orkestra eşliği sunmaktadır.
- Alexander, D. ve Thurmond, D. Jazz Sophisticat (Kitap 1 ve 2) Alfred Publishing Co., Inc. Orta düzeydeki piyano öğrencileri için caz eserleri sunmaktadır.
- Kowalchuk, G. ve Lancaster, E. L. Boogie'n Blues (Kitap 1 ve 2) Alfred Pub. Co., Inc.: Her bir kitap başlangıç düzey piyano öğrencisi için sekiz eser içermektedir. Eserlerin pek çoğu 12 ölçülük blues'dan oluşmaktadır. Eşlik bölümü SMF disk olarak hazırlanmıştır.
- Mier, M. Jazz, Rags, & Blues (Kitap 1 ve 2) Alfred Pub. Co., Inc.: Başlangıç ve orta düzeydeki piyano öğrencilerini hedef almaktadır. SMF Disk standard caz orkestrası içermektedir.
- Noona, C. Ve Noona, W. Recital Series. Heritage Music Pres.: Kitapta farklı düzeylerde 12 eser yer almaktadır.

PIYANO EĞİTİMİNDE DÜETLERİN YERİ VE ÖNEMİ

Haydn, Mozart, Schubert gibi pek çok ünlü besteci, dört-el piyano eserlerini kendi piyano öğrencilerine öğretmişlerdir. Günümüzde de pek çok piyano eğitimcisi piyano düetlerinin pedagojik yönden olumlu etkilerini görebilmiştir. Piyano öğretmenleri bu düetler ile öğrencilerine “beraber çalma” becerisini kazandırmaktadırlar (Lyke ve diğerleri, 1996).

Clark'a (1992) göre piyano düetleri, piyano derslerinin başlangıcından itibaren öğrenciye öğretilmelidir. Öğretmen ile beraber çalınan ilk düetler öğrenciye zengin bir müzikal tecrübe kazandıracaktır. Öğretmen ilk önce eşlik bölümünü tek başına çalmalı ve öğrenciye renk, armoni ve stil konusunda yeni fikirler vermelidir. Bir eseri öğretmeninin eşliğinde çalarken, öğrenci eser içerisinde hatalı çaldığı bölümleri tekrar çalmaya kalkmayacak veya durup o bölümleri düzeltmeyecektir. Böylece, öğrenci bir eseri baştan, sona kadar kesintisiz çalmayı öğrenecektir (Lyke ve diğerleri, 1996).

Piyano düetlerinin eğitimin bir parçası olması, piyano öğrencisine pek çok yararlar sağlamaktadır. Bu yararlardan bazıları aşağıda verildiği gibi sıralanabilir:

1. Piyano öğrencisi piyano düeti çalmakla mükemmel bir piyano edebiyatı ile tanışmış olur. Piyano düetleri aynı zamanda resitallere de bir çeşitlilik getirecektir (Weekley ve Arganbright, 1975).
2. Piyano düetlerini çalmak öğrenci için oldukça zevkli ve heyecan verici bir çalışmadır (Shockley; 1982). Birlikte çalmak öğrenciye zengin bir müzik tecrübesi kazandırır ve müzisyenlik becerilerini artırır. Öğrenci farklı estetik etkilerin farkına varır.
3. Öğrenci, piyanoda daha geniş bir alanda sunulan zengin armonileri daha severek çalacaktır (Kowalchuk ve Lancaster, 1992).

4. Özellikle basit ve armonik yönden zengin olmayan, başlangıç düzey solo piyano eserlerinden sıkılan öğrenci için düetler motive edici eserler olacaktır. Öğrencinin kendi öğretmeninin ifadeli eşliğinde çalması ve değişik ton renklerini keşfetmesi, daha güzel çalmasını sağlayacaktır.
5. Düet çalmak özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciye, ritim ve tempo gibi temel öğeleri öğrenirken çok şey kazandırır. Öğretmeni ile beraber düet eserleri çalmak öğrencinin aynı tempoda kalarak, yani tempoyu değiştirmeden çalmasını sağlar. Öğrencinin ölçü içerisindeki vuruşları sayabilmesi düet ile daha kolay gelişir. Böylece, öğrenci düetleri ritim ve tempo açısından kendisine daha güven duyarak çalar.
6. “Beraber çalma” sanatı piyanistlerin düet çalarken birbirlerini dinlemelerini gerektirmektedir. Primo ve secondo bölümlerinin beraber çalınması öğrencinin kulağını geliştirir ve yeni bir “dinleme” becerisi kazanmasını sağlar. Özellikle başlangıç düzeyindeki piyano öğrencisi gürlük derecesi gibi şeyleri gözardı ediyorsa, beraber çaldığı arkadaşı sayesinde bu ayrıntıyı duyabilecektir.
7. Piyano öğrencisi, düet çalmakla primo ve secondo partileri arasındaki denge, müzikalite, cümle yapısı içinde çalma ve pedal kullanma konusunda daha analitik düşünebilecektir (Strauss ve Strauss, 1990; Friskin ve Freundlich, 1973).
8. Piyano düetlerini çalmak “deşifre çalma” becerisini de geliştirecektir.
9. Bir piyanistin daha zor oda müziği dağarcığını çalma yolu düet çalmaktan geçer.
10. Öğretmeni ile beraber sahnede çalmak, ilk kez sahne tecrübesi edinecek bir öğrenci için rahatlatıcı bir unsur olacak ve başarı ile sonuçlanacaktır.
11. Düet çalmak öğrenciye, beraber çalmanın gerektirdiği “ekip çalışmasını” öğretir. Öğrenci arkadaşını yarı yolda bırakmamak için daha çok çalışması gerektiğine inanır.
12. Solo piyano eserleri çalarken öğrenci kendini hep yalnız hissetmektedir. Düet çalan öğrenciler kendilerini yalnız hissetmezler ve daha mutlu olurlar.

Tarihi solo piyano eserleri kadar eski olan piyano düetleri, eğitim müziği edebiyatında solo eserler kadar önemli bir yer tutmaktadır. Piyano öğretmenlerinin kendi derslerinde dört-el eserlere yer vermesi, piyano öğrencilerinin eğitilme sürecinde büyük bir önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

Alexander Gretchaninoff. http://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_Gretchaninoff (21 Aralık 2005)

Cesar Cui. <http://en.wikipedia.org> (1 Aralık 2005)

Clark, F. (1992). *Questions and Answers*. Northfield, IL: The Instrumentalist Company.

Friskin, J. ve Freundlich, I. (1973). *Music for the Piano*. New York, NY: Dover.

Kowalchyk, G. ve Lancaster, E. L. (Ed.) (1993). *Duet Classics for Piano*. Van Nuys, CA: Alfred Pub. Co.

Kowalchyk, G. ve Lancaster, E. L. (Ed.) (1992). *Easy Classical Piano Duets*. Van Nuys, CA: Alfred Pub. Co.

Lubin, E. (1970). *The Piano Duet: A Guide for Pianists*. New York: Da Capo.

Lyke, J., Enoch, Y. ve Haydon, G. (1996). *Creative Piano Teaching*. Champaign, IL: Stipes Publishing L.L.C.

Magrath, J. (1995). *The Pianist's Guide to Standard Teaching and Performing Literature*. Van Nuys, CA: Alfred Pub. Co.

Ottorino Respighi. <http://www.naxos.com/composer/respighi.htm> (21 Aralık 2005)

Samuel Barber: Complete Piano Music (1993). New York, N.Y.: G. Schirmer, Inc.

Shockley, R. (Fall, 1982). Advanced group instruction: some implications for teacher training. *College Music Symposium*. Carroll, C. M. (Ed.), The College Music Society.

Strauss, J. ve Strauss, V. (December, 1990). Weekly and Arganbright: eighty-eight divided by two. *Clavier*, 29 (10), 10-13.

Weekley D. ve Arganbright, N. (1998). *Brahms Waltzes, Op. 39. One Piano Four Hands*. San Diego, CA: Neil A. Kjos Music Company.

Weekly, D. ve Arganbright, N. (May/June 1975). The importance of piano duets. *Clavier*, 14 (5), 18-19.